

เทศน์เช้า วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งใจฟังธรรมเพื่อให้หัวใจชุ่มชื่น หัวใจมีที่พึ่งอาศัย การมีที่พึ่งอาศัยนะ ความสุขจากภายในๆ พระพุทธศาสนาสอนถึงความสุขจากภายใน นักเศรษฐศาสตร์เขาบอกว่าประเทศที่เจริญแล้วเขามีความสุข ประเทศด้อยพัฒนาๆ ประเทศด้อยพัฒนาถ้ามีเศรษฐกิจพอเพียง คือมีข้าวปลาอาหารสมบูรณ์ แต่ความเป็นอยู่ๆ ถ้าข้าวปลาอาหารพอสมบูรณ์ ปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าปัจจัยเครื่องอาศัย นี้ความสุขจากภายใน

ถ้าความสุขจากภายใน เห็นไหม วันนี้วันพระ วันนี้วันพระ ถ้าวันพระ วันพระเขาไม่ใช่มีวันพระวันเดียว วันพระเขามีแล้วมีเล่า ในทางโลกเขามีไว้แก้แค้นกัน ว่าวันพระไม่มีวันเดียว คราวหน้ามันจะเอาคืน

แต่ถ้าเป็นพระพุทธศาสนา วันพระมีแล้วมีเล่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ วันธรรมสวนะ ให้ฟังธรรมๆ ใจ ฟังธรรม สิ่งใดที่มันเป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยาก สิ่งใดที่เป็นความขาดตกบกพร่องในหัวใจของเรา เราจะแก้ไขของเราๆ ใจ

เวลาเราบวชใหม่ๆ เราอยู่ป่าอยู่เขานะ วันโกน วันพระ เนสัชชิก ไม่เคยนอนเลย วันปกติก็ภาวนาอยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นวันโกน วันพระ วันพระนี่วันสำคัญเลย ถ้าอยู่ในป่าในเขา วันพระนะ มันมีพระธาตุลอยบนอากาศ อยู่ในป่านะ มันจะมีสิ่งมหัศจรรย์ของมันอยู่ในป่า ในป่านี่เป็นที่ที่อยู่ของเทวดา อินทร์ พระหมของเขา เวลามนุษย์ คาวของมนุษย์ มนุษย์มีแต่ความเห่ฝัน ไม่มีใครสนใจทั้งนั้นนะ แต่อยู่ในป่าในเขา เขามีความมหัศจรรย์ในป่าในเขา ในป่าในเขา แล้วเราก็ไปอาศัยป่าอาศัยเขานั้นเพื่อจะตัดแปลงหัวใจของเรา เพื่อความชุ่มชื่นในหัวใจของเรา

ถ้าเราทำของเราๆ เราทำของเราๆ ถ้าทำของเรา สิ่งที่เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา ใจ ถ้าเป็นความสุขจากภายใน ถ้าความสุขจากภายใน เราเข้าใจเรื่องธรรมะอันละเอียด เรื่องสิ่งคุณธรรมในหัวใจแล้ว เราจะมองปัญหาทางโลกเป็นเรื่องปลื้มก้อย แต่นี่เราไปแข่งขันกันทาง

โลกใบนี้ เราแข่งขันทางโลกว่า คนมีชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณ เรามีแต่หัวโขน หัวโขนเรามีมหาศาล กว่าที่จะได้หัวโขนนั้นมา มีแต่บาดเจ็บเลือดโชกมาทั้งนั้นเลย

แต่ของเรานะ ถ้ามันมีสติมีปัญญาของเรา เราเสียสละของเรา เราเสียสละของเรานะ เราไม่น่าใจต่อเขา เราไม่มีปัญญาที่เราจะหาสิ่งใดได้นะ เราก็อนุโมทนาไปกับเขา เห็นสัตว์ ดุสิต แม่ไก่ แม่สุนัข มันเลี้ยงลูกของมันนะ มันปกป้องลูกของมันนะ เราชื่นใจไปกับมัน เวลาแม่ไก่ ดุสิต มันพีกลูกออกมา มันคุ้มครองดูแลลูกของมัน มันค่อยๆ เชี่ยวหาอาหารให้ลูกของมันกิน มันดูแลลูกของมัน เห็นไหม เราเห็นแล้วเราชื่นใจไหม เราดูสิ เวลาที่สัตว์ที่มันไม่ยอมรักลูกของมัน ไม่เลี้ยงลูกของมัน เขามีหน่วยงาน เขาต้องไปเอามาเลี้ยงดู เอามาป้อนนม เอามาเลี้ยงดูของมัน แต่สัตว์ถ้ามันทำของมัน เราเห็นแล้วเราชื่นใจไหม

นี่ไง ถ้าเราบอกว่า เราไม่มีปัจจัยเครื่องอาศัย เราไม่มีสิ่งใดที่จะไปเสียสละกับเขา

เราไม่มีสิ่งใดที่จะไปเสียสละกับเขา เราก็มีหัวใจ เราก็มีความรู้สึก หัวใจอันยิ่งใหญ่ หัวใจอันยิ่งใหญ่ มันจะยิ่งใหญ่ได้อย่างไร ยิ่งใหญ่มันก็ด้วยการฝึกฝน ยิ่งใหญ่ด้วยสติด้วยปัญญา ยิ่งใหญ่ด้วยสติด้วยปัญญา อริยทรัพย์ ความเกิดเป็นมนุษย์นี้เป็นอริยทรัพย์ เป็นอริยทรัพย์ เพราะอะไร เพราะเกิดเป็นมนุษย์ ทรัพย์สมบัติทั้งหมด หน้าที่การงานทั้งหมด เพราะมีเรา ถ้าไม่มีเรามีเรานั้นก็เป็นสมบัติกลาง สมบัติสาธารณะทั้งนั้นนะ

ชีวิตนี้มีค่ามากๆ เห็นไหม ทรัพย์สิน สิทธิของเราเป็นของเราทั้งนั้นเลย เป็นของเรา เป็นของเราในชีวิตนี้ไง ถ้าเป็นของเราในชีวิตนี้ เขาถึงบอกว่าเป็นของสมมุติใจ สมมุติของชั่วคราวไง จริงตามสมมุติๆ จริงตามสมมุติคือมันจริงในระหว่างนั้น พอเริ่มจากอันนั้นไปมันก็ด้อยค่าของมันไปโดยธรรมชาติของมัน นี่ไง จริงตามสมมุติๆ แต่จริงตามสมมุติมันก็ของชั่วคราวทั้งนั้นนะ แต่ที่เป็นจริงๆ เป็นจริงคือความสุขความทุกข์ในหัวใจนี้ไง

เวลาเกิดมาๆ เกิดมาทุกคนอยากจะมั่งมีศรีสุขทั้งนั้นนะ ใครจะเกิดมามีศรีสุขมันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน พันธุกรรมของจิตๆ เวลากำเนิด ๔ เวลากำเนิดนั้นนะกรรมมันให้ผล ถ้ากรรมมันให้ผลขึ้นมา เกิดมาแล้ว เกิดมา ดุสิต มหาราชทั้งหลาย เกิดมาเป็นทาสก็มี เป็นผู้เป็นชาวไร่ชาวนาก็มี ทำไมเขาสร้างเนื้อสร้างตัวเป็นจักรพรรดิเป็นมหาราชขุนนะ นี่มันมาจากไหนล่ะ

มันมาจากเมล็ดใน มันมาจากอำนาจวาสนาในใจของเขา ถ้าอำนาจวาสนาในใจของเขา เขามีจุดยืนของเขา เขาทำสิ่งใดของเขา เขาทำด้วยสติปัญญาของเขา เขาทำด้วยกำลังของเขา เขาทำของเขา เขามีอุดมการณ์ของเขา เขาไม่ทำสุ่มสี่สุ่มห้า เขาไม่ทำแบบไร้สาระ จะมีสาระไม่มีสาระมันอยู่ที่สติปัญญาของคน ถ้าสติปัญญาของคนนะ ถ้าเรารู้อะไรเป็นสาระและไม่เป็นสาระ

ถ้าเป็นสาระ ทางโลกเราก็ทำ คนเราเกิดมามีปากมีท้อง เราเป็นญาติกันโดยธรรมชาติ ต้องมีอาหารการกินเหมือนกัน แต่คนที่มีสติปัญญาเขากินด้วยความประหยัดมัธยัสถ์ สุขภาพร่างกายเขาแข็งแรงด้วย คนที่ไม่รู้จักเพียงพอสวาปามเต็มที่เลย แล้วก็ไปหาหมอลูก ก็ไปรักษา นั่นไง นั่นเพราะอะไรล่ะ เพราะสติปัญญาของเขาใช่ไหม คนนะมันมีศรีสุขมหาศาล ร่ำรวยมหาศาลนะ เขากินอยู่ด้วยสุขภาพของเขา ที่เหลือเขาทำประโยชน์โลก ที่เหลือเขาทำประโยชน์โลก ประโยชน์โลกนั้นนะเขาเรียกว่าบารมี สิ่งที่มีบารมีไง คนจะมีบารมีได้ต้องมีการกระทำมา

คนเราไม่ทำสิ่งใดเลย จะให้คนยกย่องสรรเสริญ ใครจะยกย่องสรรเสริญ ใครเขาจะเชื่อ แต่ถ้าเขาทำของเขา มาๆ แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่งอยู่โคนต้นโพธิ์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอน ๓ โลกธาตุ ตั้งแต่เทวดา อินทร์ พรหมลงมาเลย

ใครสอนได้ ใครรู้ได้ ถ้ามันชนะตนเอง มันชนะในหัวใจของเราไง ถ้ามันชนะในหัวใจของเรา สิ่งที่ว่า สิ่งที่ทรัพย์อันละเอียดๆ ใจ เวลาเรามีสติมีปัญญาของเรา เราก็เริ่มทำบุญกุศลของเรา เราทำบุญกุศลของเราด้วยสติด้วยปัญญาของเรานะ ทำทิ้งเหว ไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น การทำคุณงามความดีของเรา เราไม่ใช่ทำคุณงามความดีของเราเพื่อการตอบสนอง เพื่อให้ใครเห็น เพื่อให้ใครนับหน้าถือตา เราทำคุณงามความดีตอบสนองความเจตนาในหัวใจของเรา ทำคุณงามความดีของเราไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น

แล้วถ้าหัวใจมันผ่องแผ้ว หัวใจมันสูงส่งขึ้นมา ทานเราก็ได้ทำแล้ว ทำแล้วมันก็อยากทำ ทำแล้วเดี๋ยวมันก็เข้มขึ้น เดี่ยวมันก็หดหู่ ความหดหู่ แล้วใครมันจะมาดูแลมัน เห็นไหม จากทาน ศีล ความปกติของใจ ความปกติของใจไง ถ้าใจมันปกติ เวลาจะมาก็คิดอะไร หลวงตาท่าน

พูดประจำ ตบมือๆ ตบมือคือตบความคิดใจ เวลามันจะคิดสิ่งใด ตบมันไว้ๆ แล้วตบมันไว้ จะคิดเรื่องเลวทรามต่ำช้า ไม่คิด ถ้าคิดเรื่องดีๆ เหยียบคันเร่งมันไป

คิดเรื่องดีๆ นี่คิดสิ ชีวิตนี้มันเกิดมาจากไหน เกิดมาจากพ่อจากแม่ใช่ไหม แล้วพ่อแม่มีพี่น้องตั้งหลายคน พี่น้องทำไมความคิดไม่เหมือนกัน เราเกิดจากพ่อแม่คนเดียวกัน ทำไมความคิดของคนมันแตกต่างกันหลากหลาย ความคิดของคนแตกต่างกันหลากหลายเพราะอำนาจวาสนาของคนมันสร้างมาไม่เหมือนกัน การสร้างมาไม่เหมือนกันนะ อำนาจวาสนาของคนก็ไม่เท่ากัน ถ้าไม่เท่ากัน แล้วเราเกิดมา เราเกิดมาแล้วเรามีอำนาจวาสนาขนาดนี้ เราจะสร้างสมของเราให้มากขึ้นไป หรือเราจะใช้สมบัติเก่าๆ

สมบัติเก่าคือเราได้ทำบุญกุศลมาจนถึงได้เกิดมาเป็นอย่างนี้ ถ้าอย่างนี้แล้วเราจะใช้สมบัติเก่าหมดไปแล้วก็ไปเกิดเป็นเดรัจฉาน ไปเกิดในนรกอบเวจี ถ้าเราทำคุณงามความดีของเรา ทำคุณงามความดีก็รักษาความเป็นสมบัติของเราก็ยังดี รักษาความเป็นมนุษย์ไว้ ถ้ามันไม่สิ้นสุดแห่งทุกข์ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ นี่ไง ถ้ามันคิดดีๆ เหยียบคันเร่งมันเข้าไป เหยียบคันเร่งมันเข้าไป แต่มันไม่คิดอย่างนี้ละสิ คิดอย่างนี้มันจะเป็นคนทุกข์คนยาก เป็นคนทุกข์คนจน ต้องคิดเรื่องทำมาค้าขาย คิดเรื่องผลตอบแทน คิดแล้วมันก็หืดก็หอบ คิดแล้วมันก็เหนื่อยมันก็ยาก คิดแล้วมันก็มีแต่ความทุกข์ความยาก มันก็อยากของมัน

นี่ไง อริยทรัพย์ การเกิดเป็นมนุษย์ การเกิดนี้มีคุณค่ามาก แล้วคุณค่ามาก แสวงหาทรัพย์ทางโลกมันก็ได้ทรัพย์ทางโลก แล้วถ้าแสวงหาทรัพย์ทางโลกแล้วไปมีปัญหาขัดแย้ง ก็ต้องไปมีปัญหาขัดแย้งกันอีก

ถ้าแสวงหาทรัพย์ภายใน แสวงหาทรัพย์ภายใน เราก็ไม่ต้องไปคอยอดไม้กันนะ แหม! ภาวนาที่นั่นดีอย่างนี้ ภาวนาที่นี่ดีอย่างนั้น ใต้นั้นเอาไว้คอยั้คอยอด มันส่งออกไป แต่มันส่งออกนี่มันพุงขึ้นมาแล้วไง

แต่ถ้ามันจะเป็นความจริงๆ ขึ้นมา เราก็ทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา นี่ความปกติของใจ ให้มันเกิดความสงบสุขเข้ามา ถ้าเกิดความสงบสุขเข้ามา ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิใจ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าจิตของใครทำสมาธิได้ มันจะเกิดความมหัศจรรย์ในจิตของตน ถ้าความมหัศจรรย์ในจิตของตน สิ่งที่มีค่าๆ ก็มีค่าก็หัวใจเรานี่เองที่มันมีค่า

แต่เดิมด้วยความลืมนลืมนตัวของเราเนะ ก็ไปเห็นว่าหน้าที่การงานหัวโขนของเรามันมีค่า ใครยกย่องสรรเสริญมีค่า

โมฆบุรุษตายเพราะลาภ คนโง่ คนโง่ต้องการให้คนนับหน้าถือตา ให้คนยกย่องสรรเสริญ แล้วก็พยายามทุ่มเท เหมือนการเมือง การเมือง ทำงานการเมืองคือแจกตั้งค์ แจกตั้งค์ให้เขาว่า กูดี เวลาแจกตั้งค์ๆ ไอ้โฮ! เบออร์นี่ดีๆ แจกตั้งค์ เอาเงินไปแจกเขา จ้างเขาให้เขาว่าเราดี เอาเงินไปจ้างเขา เขารับเงิน เขาก็ว่าดี ลับหลังเขาว่าไอ้โง่ อยู่ดีๆ เอาตั้งค์มาให้เรา ต่อหน้ามันก็ว่าดี ทั้งนั้นนะ เพราะมันรับตั้งค์ นี่ไง ทำงานการเมืองๆ ใจ นี่ก็เหมือนกัน เราจะจ้างให้เขาดี เราทำคุณงามความดีให้เขายกย่องสรรเสริญ...บ้าตาย

ทำคุณงามความดีของเราทำทิ้งเหว ทำของเรา ทำทิ้งเหว เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันทุกข์มันยากขึ้นมา แล้วเวลาถ้ามันทำบุญกุศล มันปลาบปลื้ม กุศลคือความอบอุ่นหัวใจ ทำแล้วปลื้มใจ ทำแล้ว แหม! เรานี้เป็นเทวดามา มนุสสเทโว คนดีดี คนดีดี ประเดี๋ยวเดี๋ยวมันก็เป็นสเปโต พอมันเป็นเปรตขึ้นมา ไอ้โฮ! ทำไมเราทุกข์ขนาดนี้ล่ะ ทำไมเราทุกข์เรายากอย่างนี้ล่ะ ทำไมชีวิตมันลำบากลำบากขนาดนี้ล่ะ นี่มันขึ้นๆ ลงๆ เห็นไหม

แต่ถ้าเราพุทโธๆ เราใช้ความปกติของใจเราเข้ามา เราดูแลหัวใจของเราด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยความฉลาดใจ ถ้าความฉลาด ด้วยสติปัญญา มันก็ดูแลหัวใจของเราไง ถ้าหัวใจของเรามันปล่อยวางความคิด ปล่อยวางสิ่งที่มันฟุ้งซ่านมา มันก็จะเป็นตัวมัน เห็นไหม สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าจิตมันสงบแล้วมันก็ไม่ฟุ้งขึ้นฟูลง ไม่ใช่เดี๋ยวดีเดี๋ยวร้ายที่มันเป็นของมัน โดยธรรมชาติของมัน

แต่ด้วยมีสติมีปัญญา ด้วยการรักษา ถ้ารักษาขึ้นมา นี่สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ จิตมันมีสติสัมปชัญญะสมบุรณแบบ มันมีความสุขของมัน มันรักษาของมัน มันจะมีความมหัศจรรย์นะ แค่ความสงบ แล้วครูบาอาจารย์ท่านฝึกหัดทำความสงบของใจเข้ามา ถ้ายังไม่มีสติกำลังพอ ก็รักษา พยายามรักษา ชำนาญในวิธี เดียวก็คลายออกมา

การคลายออกมา แล้วบอกว่าว่างๆ ว่างๆ

ว่างๆ คืออารมณ์ มันไม่มีเข้าไม่มีออก มันไม่เข้าไปในสัมมาสมาธิ มันไม่เข้าไปสู่ความละเอียดของใจ มันเป็นความคิดของเราอันหนึ่ง ความคิดที่มันฟุ้งซ่าน เราคิดให้ฟุ้งซ่าน เวลามัน

คิดให้ว่างๆ คู้ฮู! ธรรมะเป็นความว่าง ว่างหมดเลย มันก็เป็นอารมณ์อันนั้นนะ มันไม่มีเข้าไม่มี ออกไป มันเลยไม่มีสติ มันไม่มีการควบคุม ไม่มีสติปัญญารักษาหัวใจของตน มันเลยไม่มีรสชาติ

รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง มันไม่ใช่รสของธรรม มันเป็นเรื่องรสของกิเลสเบียดเบียน มันเป็นเรื่องของกิเลสบังงา แอบอ้างธรรมะมาอ้างอิง กิเลสมันหยิบธรรมะแล้วเอามาฉกฉวย แล้วมาอ้างอิงว่าเป็นสมบัติของมัน ทั้งๆ ที่มันไม่เป็นจริง

แต่ถ้ามันเป็นจริงๆ ครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นจริง มันต้องมีสติ มันต้องมีคำบริกรรม มันต้องมีปัญญาอบรมสมาธิ มันต้องมีการกระทำ คนไม่มีการกระทำ คนไม่ทำนาไม่มีข้าว ชาวนาเขาทำนาต้องมีเมล็ดพันธุ์ ต้องมีน้ำ ต้องมีดิน อากาศพร้อม ต้นข้าวมันถึงได้งอกขึ้นมา ดูแลรักษาจนข้าวมันออกรวง ออกรวงเก็บเกี่ยวแล้วมันถึงได้ข้าว

คนปฏิบัติไม่มีเหตุไม่มีผล นึกเอา วิปัสสนิก จินตนาการไปเรื่อยเรื่อย แล้วก็ไปประสา โลกๆ ไร

นี่ไง ถ้าชำนาญในวิธี เวลาท่านชำนาญในวิธี คนต้องชำนาญในวิธี ต้องควบคุมหัวใจ ของเราก่อน ถ้าหัวใจของเรามันมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา ผีกหัดใช้ปัญญา ปัญญาจะไปเกิดนุ่น ปัญญาอย่างนี้จะป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาไม่ใช่เกิดจากการศึกษา ปัญญาไม่ใช่เกิดจาก การค้นคว้า ปัญญาไม่ใช่เกิดจากการแสวงหา ปัญญาเกิดจากจิตๆ ปัญญาเกิดจากการภาวนา พอภาวนาเป็นปัจฉัตตัง เป็นสันทิฎฐิโก เป็นกระทำในหัวใจของตน นี่ทำสัมมาสมาธิ ถ้าไม่มีคำ บริกรรม ไม่มีปัญญาอบรมสมาธิ ไม่มีการกระทำ มันจะไม่เกิดผล

ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล หัวใจดวงใดที่ไม่มีการกระทำ มันลุ่มๆ คลำๆ อยู่ข้างนอก มันก็ได้การลุ่มๆ คลำๆ อยู่ข้างนอก มันเข้ามาสู่ความเป็นจริงไม่ได้ ถ้ามันเข้ามาสู่ ความเป็นจริงได้ เพราะความเป็นจริงอันนี้ เราไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น ความเป็นจริงอันนี้เรารักษาไว้ ไม่ได้ ถ้ารักษาความเป็นจริงไม่ได้ ขำนาญในวิธี ขำนาญพยายามฝึกหัด เวลามันถอยออกมา มันเสื่อมออกมาแล้ว วางให้หมด อย่าให้กิเลสซ้อนกิเลส

โดยธรรมชาติของคน สัตว์ที่เกิดมีอวิชชาคือมีพญามารในหัวใจอยู่แล้ว คือกิเลสมันมีอยู่ โดยธรรมชาติของมันอยู่แล้ว แล้วเราเคยได้ เคยสงบ แล้วเราก็ไปอยากอีก มันเลยเกิดตัณหา ซ้อนตัณหา พอตัณหาซ้อนตัณหา ทำแล้วก็ล้มลุกคลุกคลาน

ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมานะ เวลาจนกระทั่งติดกระหอบ จนสุด
ความสามารถแล้ว เอ้อ! โยนทิ้ง ปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พอโยนทิ้ง ไม่มี
ความอยาก ไม่มีความต้องการเท่าไร ปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันก็กลับมา
สงบอีก พอกลับมาสงบอีกก็อยากอีก โอ้โฮ! สงบอย่างนี้ เพราะมันเห็นว่าดีและไม่ดี สงบและไม่
สงบ เวลาสงบมันก็ดีใช่ไหม เวลาไม่สงบมันก็ไม่ดีไป เวลาถ้ามันสงบมันก็ดีดีกว่า เพราะเรามัน
รู้นะ อะไรที่มันดีก็อยากได้ดีๆ นั่นนะ ทั้งๆ ที่บอกไม่อยาก มันอยากโดยจิตได้สำนึก มัน
อยากโดยการควบคุมไม่ได้ ไม่อยาก ไม่ต้องการ ไม่อยาก ไม่ต้องการ

ทำคุณงามความดีบอกว่าทำความดีทั้งหมด ไม่ต้องการสิ่งใดเลย แต่ก็อยากให้เราชมว่า
ดีแล้วกันแหละ เออ! บอกว่าไม่อยากได้ๆ แต่ใจลึกๆ มันก็อยากได้

นี่ก็เหมือนกัน ตัณหาซ้อนตัณหา ไม่อยาก ศึกษามาเยอะ ฟังครูบาอาจารย์มามาก ทุก
คนเตือนมาตลอด ทำแล้วอย่าอยากๆ เราก็พยายามบอกไม่อยาก

ไม่อยากที่ปากไง แต่ใจมันอยาก กิเลสมันอยาก ก็ต้องล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นนะ
จนกว่ามันเซ็ดขยายต จนมันทุกข์มันยากก็ปล่อยเสียที เออ! สงบอีกสักทีหนึ่ง เดี่ยวอยากอีกแล้ว
นี่มันจะเป็นอยู่อย่างนั้นนะ

การชำนาญในวิธีในการประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมาแล้ว เวลาทุกคน
บอกว่าทุกคนฉลาดมาก แต่โง่กว่ากิเลส กิเลสในใจของคนโง่ฉลาดๆ มันฉลาดกว่าเชิงมากนัก
ฉลาดกว่าเชิงมาก เชิงไม่เท่าทันกิเลสของเชิงหรือก ไม่มีใครเท่าทันกิเลสของตนทั้งสิ้น ต่างคน
ต่างส่งออก ต่างคนต่างจินตนาการว่าข้าเป็นยอดคน ข้าเป็นนักปฏิบัติ ข้านี้เป็นนักปราชญ์ ข้านี้
มีสติปัญญา แล้วดาบตี้นดาวตี้น ตายคาตีนกิเลสทั้งนั้นเลย กิเลสไม่ให้ไหลหัวขึ้นมาสักคนหนึ่ง
แล้วเราก็เจ็บช้ำน้ำใจ เจ็บแล้วเจ็บเล่า นักปฏิบัติจะเจอมาอย่างนี้ แล้วใครผ่านประสบการณ์มา
อย่างนี้ เวลาจะสอนลูกศิษย์นะ ใ้ที่ว่ายอดเหยี่ยมกระเทียมดองมานั้นนะ เออ! เดี่ยวเชิงจะล้ม
ตรงหน้ากูนี้แหละ มาได้เลย ใ้แก่งๆ นั้นนะ เดี่ยวมันจะมานอนตรงนี้ นอนอะไร นอนน้ำตาไหล
มันทุกข์มันยาก

คนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสสาหะ เราต้อง
ประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาเอง ถ้าเราไม่ได้ประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาเอง มันไม่ใช่สมบัติ

ของเรา สิ่งที่เราศึกษา มา ศึกษาได้ด้วยธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์ จะมารื้อคั่นหัวใจของเราให้แหละ ท่านปรารถนามาจะรื้อคั่นหัวใจของเรา แล้วเราก็จงหองพองชน นอนแผ่สองสสิ่งเลย อ้าว! พระพุทธเจ้าชนไปที่ พระพุทธเจ้าชนไปที่ จะรื้อให้พระพุทธเจ้ามารื้อสัตว์ชนสัตว์...อีก ๕๐๐ชาติ

พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า ธรรมและวินัยเป็นเส้นทาง มัคโค ทางอันเอก เราจะต้องก้าวเดินไปตามเส้นทางนั้น เราจะต้องฝึกหัดของเราก้าวเดินตามไปเส้นทางนั้น เส้นทางที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมไปแล้ว เส้นทางของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นที่ท่านได้ก้าวเดินของท่านไปแล้ว แล้วเราจะก้าวเดิน เราต้องมีสติมีปัญญา มีความมานะวิริยะอดทนของเรา ถ้ามันมีอำนาจวาสนาบารมี มันจะมีจุดยืน มันจะมีการกระทำ

เวลาไปหาครูบาอาจารย์ บอกมา ให้ทำอย่างไร บอกมา ครูบาอาจารย์บอกมาเถอะ จะทำ จะทำเต็มที่ แล้วเราพยายามทำของเราๆ ประสบการณ์อันนั้นมันจะสอน ประสบการณ์ถูกหรือผิดมันจะสอนเรา ถ้าผิดมันจะเป็นครู แล้วถ้ามันผิดบ่อยๆ ครั้ง ถ้าเรารู้ทันแล้วมันจะเด็ดขาด เวลาเด็ดขาด มันจะเดินหลักหนี่ทางอันนี้เลย น่ากลัวๆ ทางที่น่ากลัวๆ ไม่ไปๆ เข็ดขาด

มันจะเด็ดขาดต่อเมื่อมันเจ็บช้ำน้ำใจ มันต้องไปเจอของมัน หลงไหลไป ให้กิเลสพาไป ล้มลุกคลุกคลาน ให้กิเลสพาไปจนสุดทางของมัน แล้วปฏิบัติแล้วไม่ได้สิ่งใดติดไม้ติดมือมาเลย แล้วมันถึงจะเด็ดขาดว่ากิเลสมันหลอกอย่างนี้ ไม่อย่างนั้นมันจะเชื่อมันว่ากูแน่ๆ...กูแน่ๆ มันก็ล้มอยู่นั่นไง มันไปไม่รอดไง

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัตินะ เจียบกริบ หลวงตาท่านเดินจงกรมไม่ให้ใครเห็น ท่านบอกว่า ถ้าใครเห็นนะ มันไม่ขลัง เวลานั่งสมาธิภาวนาท่านทำของท่าน เวลาทำความเป็นจริงๆ ความเป็นจริงมันอยู่ในหัวใจนี้ แล้วความจริงในหัวใจนี้ หลวงปู่มั่นท่านก็เป็นประธานอยู่ ครูบาอาจารย์ท่านรู้ของท่าน ถ้ามท่านดี จริงไม่จริง ถ้ามท่านได้เลย ถ้าท่านตอบเราไม่ได้แสดงว่าท่านโง่กว่าเรา อาจารย์ที่โง่กว่าเรา เรานับถือไม่ได้ ถ้าอาจารย์ที่ท่านฉลาดกว่าเรา ถึงจะพาเรารอด ถึงจะพาเราพ้นออกไปได้ ถ้าพ้นออกไป นี่ศีล สมาธิ ปัญญา

ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ไง วันพระ วันโกน วันพระ วันโกน ทางโลกนะ วันพระไม่ได้มีหนเดียวนะ เดียวๆจะเอาคืน แต่ถ้าเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กิเลสนะ มันแก่นของกิเลส กิเลสมันพลิกแพลง

ฉะนั้น เวลาเราทำแล้วผิดพลาด ทำแล้วไม่ได้สมความปรารถนา มันก็มีวันพระๆ ให้เราเข้มแข็ง ให้เราพยายามของเรา มันมีโอกาสๆ ถ้าเรายังไม่สิ้นลมหายใจ เรามีโอกาสที่จะเอาชนะกิเลสในใจของเรา

การทำลาย การเบียดเบียนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติห้ามเด็ดขาดๆ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญ สรรเสริญการฆ่ากิเลส การฆ่ากิเลสในใจของตนนั้นประเสริฐที่สุด การฆ่ากิเลสในใจของตนแล้วจะมีความสุขอยู่ในใจของตนนั้น เอวัง